

CONTRIBUȚII LA ISTORIA CULTURALĂ FOCȘĂNEANĂ: POETII PAVEL NEDELCU ȘI ALEXANDRU CĂLINESCU

Dumitru Huțanu

Cine va pătrunde mai adânc în atmosfera și realitatea târgului Focșani din prima jumătate a secolului al XX-lea, dominate de platitudine, cu o viață de provincie amalgamată de toate tarele omenești, străbătută din când în când de lumina câtorva spirite mănate de focul evadării, al exprimării prin cuvântul așternut pe hârtie, va înțelege și va intui cât mai aproape de adevăr cine au fost poeții Alexandru Călinescu¹ și Pavel Nedelcu², ce însemnau în viața literară

¹ **Călinescu Alexandru** (13.02.1907 Focșani - 6.09.1937, Sinaia). Poet. Membru al unei familii lovită de nenoroc: tatăl se îneacă în Dunăre cu o întreagă șalupă în 1912, când viitorul poet avea numai cinci ani. O soră, licențiată, aduce în casă bacilul Koch și cade secerată de tuberculoză în 1929, apoi un frate în 1933 și altul la scurtă vreme. În anul 1935 se căsătorește cu profesoara Eufrosina Urziceanu din Bacău, împreună cu care își petrece o vacanță la căminul scriitorilor din Bușteni. Se stinge din viață în 1937 la Sanatoriul „Dr. Cantacuzino” din Sinaia și este înmormântat departe de undele Milcovului, sub brazii înmiresmați ai cimitirului din frumoasa stațiune montană, vecin de trecere în lut cu mormântul lui Badea Cârțan. Alexandru Călinescu urmează școala primară și liceul la Focșani, după care lucrează ca funcționar la Primăria orașului. Aici scoate, împreună cu Pavel Nedelcu, o revistă cu o titulatură fals suprarrealistă – 13 – (martie 1934 - martie 1935), consemnată de presa și critica vremii drept una dintre cele mai bune reviste literare ce apăreau în țară la vremea aceea. Revista apărea la 13 ale fiecărei luni, avea 13 colaboratori și n-a rezistat decât 13 numere. Debutază editorial cu volumul de poezii „Declin” în 1934, după care urmează „Mări moarte”, în 1937. Îi rămân în manuscris volumul de versuri „Încercări”, volumul de nuvele „Colțuri de piatră” și romanul „Destrămarea”, scris împreună cu Pavel Nedelcu. Colaborează la „Bilete de papagal”, „Gândirea”, „Universul literar”, „Adevărul literar și artistic”,

a orașului și, cu siguranță, îi va așeza pe locul convenit în tradiția culturală vrânceană.

Destinul lor a însemnat traiul de mărunți funcționari ai Primăriei Focșani, cu același salariu mizer, aducător de foame și frig, de neputința de a-și îngriji sănătatea, străbătut zilnic de licoarea amară a vieții.

Cu siguranță a existat UNDEVA un CINEVA care a înlesnit întâlnirea, în același spațiu geografic și uman provincial, a două ființe zămislite cu darul creației, menite a străfulgera cenușiul vieții cu

„Azi”, „Frize”, „Junimea literară”. Este consemnat de G. Călinescu în „Istoria literaturii române de la origini până în prezent” (1941) drept poet „mărunt, dar real”, alături de Ioan Ciorăscu și N. Milcu, precum și de dicționarele literare din ultimii ani (Valeriu Anghel, Alexandru Deșliu, „Vocație și destin. 600 fișe - portret pentru un tablou spiritual – istoric al județului Vrancea”, Editura Terra, Focșani, 2000, p. 70).

² **Nedelcu Pavel** (28.11.1908, Panciu – 1954, Socola, Iași). Poet, publicist. Studii secundare la Liceul „Unirea” (patru clase, 1926 – 1930) și Școala Superioară de Comerț Focșani. Din 1936, funcționar la Primăria Focșani. Slujba îi macină orele de zi și crâșmele pe cele de noapte. În Al Doilea Război Mondial se duce voluntar pe Frontul din Apus, împreună cu Ion Larian Postolache. În câteva perioade scurte locuiește și la București. Ultima dată este semnalat, prin 1950, ca telefonist la grajdurile Primăriei din Focșani, unde își avea și dormitorul. Debutază în 1925, cu versuri la „Universul copiilor”, dar debutul de consacrare are loc în 1926, la „Falanga”. Colaborează la „Abecedar”, „Adevărul literar”, „Azi”, „Bilete de papagal”, „Brașovul literar”, „Curentul”, „Curierul Moldovei”, „Dreapta”, „Expres - Ismail”, „Frize”, „Iconar”, „Ora”, „Orientări”, „Orizontul”, „Pagini basarabene”, „Pleiada”, „Provincia literară”, „Rampa”, „Răsăritul”, „Ritmuri”, „Spada”, „Teleormanul”, „Universul literar” și altele. Scoate revistele „Suflet tânăr”, „13” (împreună cu Al. Călinescu), „Atacul și Arc”. Pseudonime: Alcest, Hephaistos, Ruy Blas, Pan Săcure, Pavel al XIII-lea. Publică volumul de poezii „Pentru sufletul copiilor” (1934). Îi rămân în manuscris: volumul de versuri „Pentru sufletul copiilor”, vol. II, romanele „Adolescenții iluminași” și „Destrămări” (în colaborare cu Al. Călinescu), „Creion” (notații critice despre 13 scriitori) și traducerea unei comedii muzicale. (*Ibidem*, p. 207 – 208).

incandescenta cuvântului deopotrivă stare, simțământ, visare și crez – încrustat în tăria și strălucirea diamantului numit POEZIE.

Tovarăși de copilărie, colegi de școală, „*de nebuni pe maidane și coclauri*”, mărunți funcționari deopotrivă; cu un salariu ce le-a „*turnat venin cu pumnii doldora*” în viață, și-au purtat pașii prin provinciala urbe, încălziți de aceeași flacără a creației, apăsăți de aceeași povară a sărăciei, vibrând la aceeași chemare a destinului de a dăruii semenilor cărarea bătătorită cu harul și durerea lor, într-o neuitare și istorie.

Și atunci, cine altul decât Pavel Nedelcu putea să aștearnă rânduri care „*ustură cu lacrimi pleoapele*”, când Alexandru Călinescu „*și-a înclinat bolta frunții la atingerea cu fluturul negru al morții*”.

La trei ani de la dispariția „*celui mai trist liric al tinerei generații românești*”, Pavel Nedelcu făcea un nou „*popas*” lângă poezia lui Alexandru Călinescu, din sentimentul firesc al aceluia care a înțeles-o cel mai bine, îi pătrunsese sensurile. Era dator a le spune celor care au trecut nepăsători, uneori cu un zâmbet ironic, pe lângă cel care-i iubea în taină și turnase în versuri „*o întreaga gamă a suferinței*”.

Și, pentru că acest popas zace în paginile unui ziar de provincie rătăcit în timp și uitat prin banalitatea cotidianului cuprins, îl redăm istoriei culturale focșănene aidoma:

„Unde ne sunt « Literații ? »

Sunt în această de Dumnezeu binecuvântată urbe, forfoitori domni cu aluri « literaro culturistice », șipate sonor, multicolor etc., pe toate răscrucile, debordând în schimb de suficiență, morgă, nas fin agățat de toarta vântului, dar cu sufletul osifîcat, trosnind de anchiză și platitudine...

Valențele creatoare nu-s în funcție de coterie, indiferent firma și pavilionul abordat la catarg.

Dacă în suflet nu-ți cântă violele de cleștar ale unei elevate sensibilități și trăiri, frunțile fiind miruite cu temperamentul și sfînt azur, geaba te izbești puternic în piept cu pumnul și zbieri că ești dat

dracului în ceea ce privește manifestările de ordin supra-terestru. Geaba îți bulbuci cepele ochilor - mărul lui Adam urcând și coborând nervos.

Scriitorii, adevărații scriitori, își duc toți încovoiați, pârghia destinului.

Unii s-au născut cu ea pe umeri. Alții au desprins-o din tinerețe, odată cu steaua polară și carele stelelor. Au silabisit-o din primăveri și săltat-o, hotărâți în spinare.

Dar când obiectul de sub frizură e sub zerograde; când sufletul e dintru început uscat și putregăit; când inima și simțul, și dragostea de frumos, până la istovire, sunt pervertite și atrofiate; când scrii „mamă” și stii că – (precupeț oltean) – vânzând aceste patru litere, vinzi fiecărui cumpărător pe mama fiecăruia, cu întreg nimbul ei de nostalgii și amaruri, când scrii „durere” și pricepi (șmecher) – că-i rana fiecăruia, pe care o scobești cu degetul – cuvântul acesta; când scrii „moft” sau „câine” și vinzi cititorului moliftul din curtea bisericii lui și câinele amintirilor – atunci, domnule „literat” de pe aceste meleaguri – pe care le-a sfințit adevăratul scris al poetului Alexandru Călinescu – înainte de a încheia nasturii articolului de față, decid: te trimit la vatră, în concediu nelimitat, să stai în papuci, halat și scufă pe scăfârlie, căci nu știi ara cu plugul condeiului pe câmpul hârtiei și în poala nopții nu știi căuta să descifrezi taina de aur a unei fraze cu azur și puzderii de scânteii într’nsa.

Că ești sterp, mediocru și ciung, de cea mai infimă posibilitate creatoare.

Pavel Nedelcu”³.

După această amară, usturătoare și nedisimulată revoltă împotriva « forfoitori[lor] domni cu aluri „literaro culturistice” » care populau efemera presă focșăneană, indiferenți și ironici cu poetul hărăzit, Pavel Nedelcu nu pregetă, ca datorie sfântă față de prieten și

³ Milcovul. Săptămânal de atitudine românească, Anul I, nr. 2, Duminică 11 august 1940, p. 1.

confrate întru poezie a reveni cu încă două fascicule de lumină asupra chipului înveșmântat de „literații” urbei în densa și nedreapta ceață a suficienței și uitării:

„ALEXANDRU CĂLINESCU

Născut 13 februarie 1907 decedat 6 septembrie 1937

De când pumnul de jărână al poetului Alexandru Călinescu a fost chemat și supt de pământul din care i-a fost urcat trupul pușin, de când acest scriitor tânăr – trăitor pe aceste meleaguri – și-a înclinat bolta frunții, la atingerea cu fluturul negru al morții, ce și-a scuturat pe chipu-i palid, brumatul și recele-i polen – în învântejită rostogolire de ore în gură prăpastică a vremii – se încrustează la 6 septembrie, anul acesta cu lacrimi de sânge, a treia amară și plină de durere linie.

Alexandru Călinescu a fost poet în accepția integrală a cuvântului.

*Ci, ostenit, cu pieptul măcinat de fîzie, poetul Călinescu – în a cărui viață prea scurtă (treizeci de ani) au suflat cu furie cele mai piezișe și protivnice vânturi – a trebuit să-și lase de pe umeri slabi visurile și azurul de caratul cel mai autentic, căroră li s-a angajat ca lucrător conștient de datul lui, cu toată dragostea și puterea lăuntrică de care dispunea – și în ora tragică, să treacă în luminile reci și înghețate ale lui **dincolo** (s. a.).*

E de necrezut – și, totuși, adevărat: se răsucesc pe fusul vremii trei ani de când pașii crinali ai poetului au încetat să-și mai sune cadența pe scoarța acestui hain pământ, împreună cu noi cei care am rămas din tovarășii lui de altădată de visuri și nădejdi de mai bine întru ridicarea pe plan spiritual al preocupărilor noastre intime și sfinte inimilor ce ne băteau în piept tinerește și mereu mai proaspete și mai bogate în forțe realizatoare.

Toamna e mireasa celor în al căror piept crește înalt floarea lunară a fîziei, când – în mers funebru – își înfăldurează pe alei lunga trenă de fum.

Alexandru Călinescu, nici el nu putea să facă excepție – (să refuze dânsul) – de la această implacabilă regulă trasă cu dungă neagră; în cartea imobilă a destinului celor aleși.

*După ce ani de-arândul a risipit tot prinosul bogat al sufletului său de aur: versuri și proză de elevată substanță temperamentală, în mai toate revistele literare din țară, din care citez: **Gândirea, Azi, Adevărul literar, Junimea literară, Ritmuri, Pagini basarabene, Răsăritul, Bilete de papagal, Universul literar, Dumineca Universului, Brașovul literar** etc., după ce și-a tipărit cele două volume de poezie: **Declin**, 1934 și **Mări Moarte**, 1937 – în timp osârdind cu George Car și subsemnatul, la revista literară **13**, în paginile căreia și-au dat întâlnire azurată sumedenie de scriitori tineri, revista fiind (după aprecierile criticei literare autorizate) una dintre cele mai de frunte publicații apărute în Moldova, cândva – poetul Alexandru Călinescu – îndurerat și trist – a scăpat dintre degete focul cu care a dat fînță migalei lui de ales stihuitor – și mâinile, cu viața fugită dintr-nsele, au făcut cruce veșnică pe pieptul zdruncinat de neîndurătoare tuberculoză.*

*În manuscris au rămas: **Colțuri de piatră** (nuvele), **Încinerări** (versuri), **Ispășiri** (dramă în două acte și un epilog); **Destrămări** (roman), în colaborare cu autorul rândurilor de față.*

Ani întregi am visat amândoi, tinerește, împletind gânduri, proiecte.

Romanul am început să-l scriem în 1936. Din muncă împreună au luat fînță câteva zeci de pagini. Toamna lui 1937 a pus punct terminus vieții lui Alexandru Călinescu. Romanul, așa cum îl discutasem desfășurarea până la ultima pagină, l-a sfârșit subscrisul. Sertarul mesei îi este deocamdată domiciliul.

De-acum Alexandru Călinescu nu mai vine pe băncile grădinii publice. Florile - pe care atât le-a iubit – nu vor mai avea către cine să-și fumege parfumul.

Vinul, în pahar, va prinde floare și se va ofeți, nemaiaivând cine să-l închine entuziast și bine dispus cu noi, prietenii lui.

Masa lui de migală sub poala nopților nu va mai avea cine să-și încleșteze mâinile pe ea, când poetul căuta o rimă rară.

Alexandru Călinescu a murit tânăr.

Cu dispariția lui pământeană s-a dus pentru totdeauna o mare nădejde a liricii românești.

Poetul e îngropat numai (s. a.) în pământ, între brazi, tăcere și răcoare, în cimitirul din Sinaia – unde a dorit, în cea din urmă a lui suflare, să se odihnească pentru deapururi.

În inimile noastre trăiește.

E viu !

Pavel Nedelcu”⁴.

O lună mai târziu, revine în rubrica **Cadran** a ziarului **Focșanii**:

„Alexandru Călinescu

La 7 septembrie s-au împlinit 3 ani de când poetul „Orașului natal” a închis ochii, ros de boala care în fiecare sfârșit de toamnă sfâșie atâtea vieți fragede și atâtea talente.

Evenimentele din anul acesta nu ne-au mai îngăduit să însemnăm amintirea noastră, pururi vie, a aceluia care a cântat cu măiestrie divină liniștea provincială și natală a Focșanilor.

În poezia pe care o reproducem „Final Minor” urmărit de galoparea boalei speră să reînvie ciclul zămisirii spirituale.

Nuanțarea elementului de metempsihoză lasă poeziei sale o durere adâncă, pe care cititorul o simte mai vie și mai omenească cu cât recitește mai des stihurile poetului:

Îmi moare 'n palmă ziua ca sora ei de ieri!

În pumnul ca o scoică e mai scrumită parcă.

E fica Ta, Stăpâna! Și sufletu-mi încearcă,

Să strângă 'nchipuirea, că i-am servit cum ceri.

În pieptul milei Tale, eu știu pe-atâți că atragi!

Dar cum mă 'nghite truda, ca un talaz de mare

⁴ *Ibidem*, Anul I, nr. 5, Luni, 2 septembrie 1940, p. 3.

*Mă lași mereu la urmă!... Sau poate, frânt pe soare,
Plângi însu-ți neputința la mal să mă mai tragi.*

*Abia de ating o floare cu degetul cel mic!
Mai pot să scutur seara, peste caet să-și verse
Culorile de iriși, când știu – din zodii șterse
Că'n planșa vieții steaua nu-mi este de nimic?*

*Să vină miezul nopții cu ora ce ridică
Deasupra-mi altă mână, mișcând-o pe cadran!
Aștept să trec la Treer, ca snopii de pe lan
Și să 'ncoțesc în altă răsfrângere pitică”⁵.*

Impresionante prin sinceritate, recunoaștere a valorii poeziei lui Alexandru Călinescu, în raport cu propria-i creație, răsfrângere interioară a atitudinii, rămân și cele câteva rânduri tipărite de George C. Periețeanu, fondator și redactor al ziarului local **Curierul Moldovei**, versificator și prozator mărunț, neînsemnat chiar și pentru literatura focșăneană. Și momentul mărturisirii are semnificație – Săptămâna Patimilor:

„Săptămâna noastră

În săptămâna pocăinței, mărturisesc că m-am ferit de un tânăr – pentru că el este în adevăr poet – și asta mă durea. L-am ignorat cu știință, îngroșând rândurile celor care-l ignoră din prostie. L-am îndepărtat de sufletul meu – nu pe el, ci sufletul, arta lui – și acum, când întoarcerea nu mai e cu putință – mărturisesc că am greșit că setea mea de frumos a fost mai slabă decât lașitatea, decât vanitatea mea.

Am vrut să mă încânt cu proza mea, cu versurile mele și să încânt și pe alții.

Goliciunea versului meu m-a scârbit mai apoi și am plâns rușinat că am refuzat sufletului încântarea adevărată.

⁵ Focșanii. Independent de atitudine, informații, Anul II, nr. 62, 3 noiembrie 1940, p. 3.

Pe poet îl cheamă Alexandru Călinescu. Pe mine mă cheamă mare ratat (s. n.). *Titlu care înseamnă mărturisire*"⁶.

E mărturisirea, totuși, a unui intelectual focșănean care încercase să-și onoreze calitatea ca atare scoțând un ziar pentru concetățenii săi și, așa cum au făcut-o și vor face-o mii de inși, atrași de mirajul poeziei, al literaturii în general a încercat, fără reușită, să destăinuie, câte ceva din gândul și simțirea sa, hârtiei.

Firească, de așteptat și onorabilă pentru mânuitorii condeiului și creatori de poezie, rămâne **Șezătoarea literară. În amintirea poetului Alexandru Călinescu**, organizată la Focșani de poetul Virgil Huzum, la 12 decembrie 1937, cu participarea unor poeți din întreaga țară.

Au cuvântat: Nicolae Roșu – *Destinul scriitorului tânăr*; Virgil Huzum și Pavel Nedelcu – *Viața și opera poetului Alexandru Călinescu*.

Au lecturat din propriile creații poezii: Ion Minulescu, George Gregorian, Eugen Ciolac, Anton Balotă, George Dan Dumitrescu, Coca Farago, George Acsinteanu, Teodor Scarlat, Virgil Carianopol, Vlaicu Bârna, Silviu Lazăr.

Redăm din cuvântul lui Virgil Huzum fragmentul în care surprinde originalitatea și reala dimensiune valorică a creației tânărului condeier focșănean, de prea timpuriu dispărut: „*Poezia a fost multă vreme singura lui mângâiere. Senină și umanizată, având un discret parfum romantic, poezia lui Al. Călinescu n-are nimic morbid. Să nu facem deasemeni din Al. Călinescu un poet al tristeții provinciale – fiindcă poezia sa, profund omenească, nu interesează prin decor local. Cadrul din Orașul natal nu este decât accesoriu pentru poet – esențială pentru el era predestinarea sa pentru suferință și poezie – pentru ele a evocat atmosferă târgului în care a trăit.*

⁶ Curentul Moldovei. Organ săptămânal independent, Anul III, nr. 9, 28 aprilie 1935, p. 2.

Astfel, dacă ne-am opri la decor, ar însemna să-l înțelegem superficial - ar fi să desumanizăm (s. a.) de tot ce are mai de preț poezia lui Al. Călinescu.

A fost o adevărată simbioză între viața lui și poezie – un acord perfect între vers și bătăile inimii sale”⁷.

Cu Pavel Nedelcu timpul a fost ceva mai îngăduitor. I-a mai oferit câțiva ani de viață, amari ca trai, binefăcători ca destin literar, îndulcindu-i clipele cu revărsarea cuvintelor în versuri și proză, în sporadicele articole – mărturisiri, atitudini, amintiri – răspândite în efemera presă locală.

Și doar atât. Despre traiul zilnic, mustind de sărăcie, platitudine, searbăd și nedrept, puține date au străbătut timpul. Nici măcar poetul focșănean Ion Larian Postolache, care, într-o mărturisire, publicată în *Revista Noastră*, a Liceului Unirea, îl numea „bunul și dragul meu prieten”, cu care împărtășise zilele de restriște ale războiului, ca voluntari pe Frontul din Apus în anii 1944 – 45, nu ne-a putut spune mai mult despre ultimii ani de viață ai lui Pavel Nedelcu: „...nu se știe nici când a murit, nici pe unde i-o fi mormântul. Spun unii că ar fi într-o groapă comună din Cimitirul Sudic Focșani, alții au spus că ar fi într-un mormânt de la Spitalul Socola. Cine mai poate ști ? S-a risipit și el, după cum i s-au risipit și manuscrisele”⁸.

Câteva raze de lumină ni le aruncă scrisorile adresate secretarului Primăriei Focșani, Ion Romanoae de poet și de fratele acestuia, păstrate în patrimoniul muzeal:

„Domnule Secretar,

*Vă rog să mă iertați că îndrăznesc să vă trimit cele ce ceteți;
dar nu am alt suflet aproape căruia să mă adresez.*

⁷ Arhiva Muzeului Vrancei (în continuare se va cita: A. M. Vn.), dosar „Afișe, programe culturale” f. n.

⁸ Ion Larian Postolache, *Revista 13*, în *Revista noastră*, Focșani, Anul VI, nr. 46 - 47 - 48 (seria nouă), octombrie - decembrie 1977, p. 725.

Astăzi am făcut cerere să mi se elibereze garanția reținută de către casierie, de când sunt numit în slujbă (16 noiembrie 1936) și până în prezent. Or, după toate ale mele știri, reținerile n-au fost consemnate, decât până în anul numirii mele. Reținerile au fost făcute! Deci – în ultimă instanță – am și eu drept la ele. Mai ales astăzi, când nu am nici ce mânca și nici unde și cum dormi. (Aceasta e o chestiune foarte delicată, despre care – vă rog din toată inima – să nu vorbim).

De aceea îmi permit să alătur acestor rânduri chitanța de față, pe care vă rog ca d-l casier să mi-o primească în chiar această seară.

De două zile (vă rog să mă iertați că vă desvăluiesc, atari lucruri pe care vi le destăinuesc și pe care le cetiți) nimic nu am luat pentru gură.

Vă mulțumesc și vă rămân recunoscător.

3 mai 1938

Pavel Nedelcu”⁹.

* * *

„Mult stimat Domnule Secretar,

Iertați-mă că iarăși cutez să trimit către Dv. rânduri în ingenunchiere căzute și în cari îmi răstignesc obiditul meu suflet. Dar, vă rog să mă credeți că nu are spre cine-și îndrepta sunetul inima-mi, la a cărei abatere alt auz să se plece înțelegător și ajutător.

Stimate Domnule Secretar, trebie să plec astă seară, la ora 12 (mai ales că pot beneficia de 75 % reducere) la București (e necesar să ajung acolo, prezent, irevocabil, mâine dimineață) spre a fi la Societatea Scriitorilor Români, unde am de semnat acte trebuitoare instalării mele la căminul de la Bușteni (Aici, știți bine, scriitorul român șade, absolut gratis, o lună de zile).

De aceea, vă rog, din adâncul inimii mele, să mi se îngăduie să lipsesc mâine dimineață, sâmbătă, de la serviciu și, totodată, să pot avea astă seară 500 lei, transportul pentru două zile, la București.

⁹ A. M. Vn., fond *Personalități*, doc. inv. nr. 34.180.

*Vă rog să binevoiți a-i spune domnului casier să-mi primească pe această lună o chitanță pentru suma necesară. (N-aș fi îndrăznit pentru nici un leu, dar din salariul primit pe Mai, a trebuit să-mi achit datoriile, să stau în casă și să acopăr costul imprimării, în curs, a volumului de poezii **Carte cu vibrații**).*

Stimate Domnule Secretar, vă rog, gândiți-vă și nu mă plasați deoparte.

Sănătatea-mi e întrucâtva zdruncinată și am neapărată nevoie de odihnă, liniște, într-un cuvânt de altfel de viață.

Nădăjduind că aceste rânduri nu vor rămâne fără ecou, primiți Domnule Secretar, toate florile alese ale sufletului meu.

3 Iunie 1938

Pavel Nedelcu”¹⁰.

* *

*

„București – 13 Iulie 1972

Mult stimat Domnule Romanoae,

De la început, îmi cer scuze pentru deranjul care vi-l produc căutând a afla cât mai multe despre manuscritele fratelui meu, cel care a fost PAVEL NEDEL CU – poetul – care în scurta lui viață – mai mult chinuită – a căutat să așterne pe hârtie o serie de fapte, precum viața lui în poezie și proză.

Eu am fost militar, am trăit prin diferite locuri ale țării și am fost rupt de viața dusă de el și de lucrările lui.

Am posedat și eu un caiet al lui cu poezii, pe care i l-am dat împreună cu câteva reviste „13” în anul 1953. Ce a făcut cu acel caiet nu pot ști. Totul e în necunoscut.

*Din articolul publicat în ziarul local din Focșani – odată cu scrisoarea pe care ați avut-o asupra dumneavoastră reese că sunt încă o serie de lucrări în manuscris, dar unde se află nu știu, nu am aflat. Dumneavoastră ați avut manuscrisul romanului „**ADOLESCENȚII ILUMINAȚI**”, pe care l-ați încredințat lui Victor*

¹⁰ *Ibidem*, doc. inv. nr. 34.181.

Crăciun și Ion Larion Postolache, pentru publicare și deci poate va avea probabil destinul să readucă în circulație numele poetului PAVEL NEDELUCU. Totul însă depinde de dumneavoastră și sunt sigur că doriți ca fostul poet, pe care l-ați cunoscut, atât de bine – să-și ocupe un loc printre scriitori.

Eu fac apel la dumneavoastră poate mai știți de anumite manuscrisuri, poate e posibil să mai scoatem la iveală munca unui om, viața lui.

În București, la familia Ivanovici nu am aflat nimic, iar de doamna Cărare nimeni nu știe nimic, nici telefon, nici unde locuiește, totuși voi persevera și poate voi afla ceva.

Să știți domnule Romanoaie, că nu am nici un fel de pretenții asupra manuscriselor și de asemenea nimic din ce ar reveni în urma publicării, totul e al dumneavoastră, eu am doar dorința ca să se scoată la iveală munca aceluia care a fost PAVEL NEDELUCU, muncă de salahor a unui poet provincial – focșănean.

Vă rog, stimate domnule Romanoaie, faceți cum credeți că-i mai bine, eu rămân totuși încredințat că prin dumneavoastră, e posibil să apară lucrări ale fratelui meu.

Rămân îndatorat, vă mulțumesc anticipat pentru tot ceea ce veți face în memoria lui Pavel Nedelcu și dacă e nevoie eu pot contribui cu ceva, pentru diverse cheltuieli și pretenții în raport cu ce se mai poate publica.

Aș fi venit personal la Focșani, dar nu pot, sunt cu picioarele paralizate în urma unei operații la coloana vertebrală.

Încă odată scuzați-mi deranjul și rămân recunoscător pentru orice veți face în memoria lui PAVEL NEDELUCU.

Vă trimit copia unei poezii, scrisă de Pavel Nedelcu, a fost publicată înainte de război – cred prin 1935 – posed originalul.

Cu deosebită stimă și considerație,

Colonel r. Gh. Nedelcu

MOARTE

de PAVEL NEDELCU

...Și zâmbete din flori n-or să mai urce
Spre ochi-mi stinși și prăfuiți sub pleoape.
Și vâlul, tors sub lună, - o să se-ncurce
Să nu mai poată nimeni să-l scape...

Și sufletu-mi – ce-a plâns și a gemut
La căpătâiu cu chinul său și-al lumii ...
Va flutura – desșelenit de lut –
Să-și caute-n alt timp surâsul glumii...

Și voi dormi sub lespezi de uitare
De pasul vremii doborât și șters –
Și inima-mi – grea de somn adânc și mare –
N-o să mai Țese borangic din vers.

P.S. Eu aș intitula această poezie „DESTIN”, gândindu-mă
că prin strofele ei vibrează cu destulă pregnanță ceea-ce s-a întâmplat
cu cel care a fost PAVEL NEDELCU.

V-o trimit ca să fie și la dumneavoastră, iar dacă mai aflu
ceva vă voi aduce la cunoștință.

Gh. Nedelcu

Telefon 462025”¹¹.

Desigur istoriografia literară oferă cercetătorului asiduu, aplecat cu râvnă și răbdare asupra paginilor ei, posibilitatea întocmirii unor lucrări monografice despre viața și opera poezilor Alexandru Călinescu și Pavel Nedelcu.

Atunci, informațiilor și documentațiilor strânse de trudnicul cercetător, li se vor adăuga și rândurile de mai sus. Ele s-au dorit a fi doar o contribuție la relevarea unor momente de istorie culturală focșăneană regăsite și păstrate în patrimoniul Muzeului Vrancei.

¹¹ Ibidem, f. n.